

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση σύσταση για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά»

[COM(2021) 137 final]

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού»

[COM(2021) 142 final]

(2021/C 374/10)

Εισηγήτρια: η κ. Kinga JOÓ

Συνεισηγήτρια: η κ. Maria del Carmen BARRERA CHAMORRO

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 31.5.2021
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Απόφαση του προεδρείου	23.3.2021
Αρμόδιο τμήμα	Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	21.6.2021
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	7.7.2021
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	562
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	231/0/2

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Είναι अपαράδεκτο ότι το ένα στα τέσσερα παιδιά στην ΕΕ βρίσκεται εκτεθειμένο στον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού· για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής, απαιτείται συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση που θα βασίζεται σε ισχυρά πολιτικά και νομικά πλαίσια με σκοπό την αντιστροφή αυτής της τάσης και τη διάσπαση του διαγενεακού κύκλου μειονεκτικότητας. Χρειάζεται ένας φιλόδοξος στόχος προκειμένου να εξέλθουν όλα τα παιδιά από τη φτώχεια, και όχι μόνο πέντε εκατομμύρια παιδιά, έως το 2030.

1.2. Η ενσωμάτωση των δικαιωμάτων των παιδιών στη χάραξη πολιτικών είναι απαραίτητη. Δεδομένου ότι σχεδόν όλοι οι τομείς πολιτικής αφορούν τα παιδιά, χρειάζεται μια προσέγγιση που να καλύπτει ολόκληρη την κοινωνία, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι διαφορετικές πολιτικές (για την οικογένεια, την εκπαίδευση, την οικονομία, τον ψηφιακό κόσμο, το περιβάλλον, τη στέγαση) έχουν ενισχυμένο και μακροχρόνιο θετικό αντίκτυπο στην υγεία και την ευημερία των παιδιών. Πρέπει επείγοντως να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και να ληφθούν οριζόντια μέτρα σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η οποία να ενσωματώνει όλους τους σημαντικούς τομείς που μπορεί να έχουν αντίκτυπο στις ζωές των παιδιών, τόσο σήμερα όσο και στο μέλλον.

1.3. Η ΕΟΚΕ συνιστά τα εθνικά σχέδια δράσης για την εγγύηση για τα παιδιά να περιλαμβάνουν δέσμη μέτρων δύο και πολλαπλών γενεών ώστε να αναπτυχθούν μέσα στήριξης που θα προορίζονται τόσο για τα παιδιά όσο και για τους γονείς τους, καθώς η ευάλωτη κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα παιδιά δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αν δεν αντιμετωπιστεί παράλληλα και αυτή της οικογένειας. Οι γονείς και οι φροντιστές πρέπει να υποστηρίζονται μέσω ενός συνδυασμού δράσεων: επαρκές εισόδημα, ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, ανάληψη επαρκώς αμειβόμενης άδειας μητρότητας, άδειας πατρότητας, γονικής άδειας και άδειας φροντίδας, ευέλικτες εργασιακές ρυθμίσεις και φιλικά προς τις οικογένειες περιβάλλοντα εργασίας.

1.4. Τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του παιδιού είναι δεσμευτικά για όλα τα κράτη μέλη, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ. Απαιτείται ένα ισχυρότερο πανευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής για τα δικαιώματα του παιδιού το οποίο έχει ζητηθεί από πολλά ενδιαφερόμενα μέρη. Η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών, ιδίως οι κοινωνικές υπηρεσίες, οι οργανώσεις παιδιών, οι οικογενειακές οργανώσεις και οι πάροχοι τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης, πρέπει να καλούνται να δίνουν τη γνώμη τους και να συμμετέχουν δεόντως στην κατάρτιση των εθνικών σχεδίων δράσης και στους μηχανισμούς παρακολούθησής τους. Οι στοχευμένες δράσεις μπορούν να στηρίξουν με τον καλύτερο τρόπο την αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των δύο πλαισίων της ΕΕ για την εξάλειψη της φτώχειας και την προαγωγή της υγείας και της ευημερίας των παιδιών.

1.5. Μόνον 11 χώρες είχαν δεσμεύσει ειδική χρηματοδότηση από το ΕΚΤ+ για να βοηθήσουν τα παιδιά να ξεφύγουν από τη φτώχεια, ενώ τα στοιχεία ορισμένων άλλων κρατών μελών ήταν πολύ κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά τον κίνδυνο της φτώχειας μεταξύ παιδιών. Η ΕΟΚΕ συνιστά σε όλα τα κράτη μέλη να διαθέσουν χρηματοδότηση από το ΕΚΤ+ για την έξοδο των παιδιών από τη φτώχεια, με το ποσοστό του 5 % ως ελάχιστο όριο. Η συλλογή ποιοτικών αναλυτικών στοιχείων πρέπει, επίσης, να βελτιωθεί προκειμένου να υποστηριχθεί η παρακολούθηση της προόδου προς την κατεύθυνση της εξάλειψης της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

1.6. Η ΕΟΚΕ συνιστά στα κράτη μέλη να παρέχουν δωρεάν πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση και μέριμνα, στην εκπαίδευση και τις σχολικές δραστηριότητες καθώς και στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ή να παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές δωρεάν. Εναλλακτικά, μπορούν να διασφαλίσουν, μέσω κατάλληλων χρηματικών παροχών, ότι τα παιδιά λαμβάνουν αυτές τις βασικές υπηρεσίες χωρίς πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση για τις οικογένειες.

1.7. Κατά την κατάρτιση των εθνικών σχεδίων τους στο πλαίσιο της εγγύησης για τα παιδιά, η ΕΟΚΕ συνιστά στα κράτη μέλη να προσδιορίζουν την ομάδα-στόχο κατά περίπτωση, επισημαίνοντας παράλληλα ότι τα δικαιώματα των παιδιών ισχύουν για κάθε άτομο ηλικίας κάτω των 18 ετών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας πλαισίων όπως η εγγύηση για τα παιδιά και οι εγγυήσεις για τη νεολαία, με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον των δικαιούχων.

1.8. Η ΕΟΚΕ παροτρύνει την Επιτροπή να θέσει τη στρατηγική για τα δικαιώματα του παιδιού σε οριζόντιο επίπεδο συντονισμού με άλλες προσφάτως εγκριθείσες ευρωπαϊκές στρατηγικές, όπως οι στρατηγικές για την ισότητα των φύλων, για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ, για τους Ρομά, και για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

2. Εισαγωγή

2.1. Τα δικαιώματα των παιδιών είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των ατόμων ηλικίας κάτω των 18 ετών. Η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού αποτελεί στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ και στο άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Το Συμβούλιο της Ευρώπης προάγει και προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών βάσει της Ευρωπαϊκής σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της στρατηγικής για τα δικαιώματα του παιδιού (2016-2021) καθώς και άλλων συναφών νομικών προτύπων. Σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC), οποιοδήποτε πρόσωπο ανά τον κόσμο ηλικίας κάτω των 18 ετών δικαιούται το ίδιο σύνολο ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων — ανεξαρτήτως εθνότητας, φύλου, θρησκείας, γλώσσας, ικανοτήτων, μεταναστευτικού καθεστώτος, σεξουαλικού προσανατολισμού ή οποιοσδήποτε άλλου καθεστώτος. Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD) και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) επίσης εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση.

2.2. Στις 4 Ιουνίου 2007, ξεκίνησε ένα ετήσιο Ευρωπαϊκό φόρουμ για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η πλατφόρμα αυτή καθιστά δυνατό τον διάλογο μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων και παρακολουθεί τη δράση της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού σε ετήσια βάση. Το 2010, η ΕΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδότηση με θέμα «Παιδική φτώχεια και παιδική ευημερία»⁽¹⁾, ενώ το 2011 εξέδωσε γνωμοδότηση με θέμα «Το θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού»⁽²⁾, απευθύνοντας έκκληση στα κράτη μέλη να υποστηρίζουν τα παιδιά με κάθε δυνατό τρόπο.

2.3. Στις 20 Φεβρουαρίου 2013, η Επιτροπή εξέδωσε συστάσεις για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των παιδιών, τη μείωση της παιδικής φτώχειας και τη βελτίωση της ευημερίας των παιδιών⁽³⁾. Στις 24 Νοεμβρίου 2015, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ να θεσπίσουν την εγγύηση για τα παιδιά καθώς και προγράμματα που προσφέρουν υποστήριξη και ευκαιρίες για τους γονείς ώστε να ξεφύγουν από τον κοινωνικό αποκλεισμό και να ενταχθούν στην αγορά εργασίας⁽⁴⁾. Στις 13 Δεκεμβρίου 2017, το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή διακήρυξαν τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ) που επίσης εστιάζει στη «Φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών»⁽⁵⁾ (αρχή 11). Ο ΕΠΚΔ διακηρύσσει επίσης το δικαίωμα σε προστασία από τη φτώχεια και το δικαίωμα σε ειδικά μέτρα για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών. Ως επακόλουθη δράση, η Επιτροπή ανέθεσε τον Ιούλιο 2020 τη διεξαγωγή μελέτης σκοπιμότητας⁽⁶⁾ και τον Αύγουστο 2020 ξεκίνησε δημόσιες διαβουλεύσεις για την εγγύηση για τα παιδιά και τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού.

⁽¹⁾ ΕΕ C 44 της 11.2.2011, σ. 34.

⁽²⁾ ΕΕ C 43 της 15.2.2012, σ. 34.

⁽³⁾ ΕΕ L 59 της 2.3.2013, σ. 5.

⁽⁴⁾ Ψήφισμα του ΕΚ (2015) σχετικά με τη μείωση των ανισοτήτων με ιδιαίτερη έμφαση στην παιδική φτώχεια, σημείο 46.

⁽⁵⁾ Διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

⁽⁶⁾ Feasibility study for a child guarantee (Μελέτη σκοπιμότητας για μια εγγύηση για τα παιδιά, τελική έκθεση).

2.4. Στις 24 Μαρτίου 2021, με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (7), η Επιτροπή ενέκρινε την πρώτη ολοκληρωμένη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού 2021-2024, καθώς και πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

3. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού και την πρόταση της Επιτροπής για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά

3.1. Η στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού είναι ένα πλαίσιο πολιτικής βασισμένο στα δικαιώματα που ενσωματώνει τα δικαιώματα των παιδιών ως οριζόντιο θέμα στην πολιτική και τη νομοθεσία της ΕΕ. Η πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά είναι νομικά δεσμευτική και περιλαμβάνει ένα σαφές σύνολο δράσεων, στόχων και μέτρων εφαρμογής που πρέπει να παρακολουθούνται στενά από την ΕΕ. Η ΕΟΚΕ επικροτεί και τις δύο προτάσεις καθώς θεωρεί ότι η εφαρμογή τους θα στηρίξει τις ευρωπαϊκές και εθνικές προσπάθειες για την προαγωγή της ευημερίας των παιδιών και τη μείωση της παιδικής φτώχειας.

3.2. Τα παιδιά είναι τα πλέον ευάλωτα μέλη της κοινωνίας μας, και δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν από μόνα τους τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η βία κατά των παιδιών, σε όλες τις μορφές της, είναι ευρέως διαδεδομένη. Η πανδημία COVID-19 συνέβαλε στην αύξηση ορισμένων μορφών βίας, όπως αναφέρεται από τις αστυνομικές αρχές και άλλες βασικές υπηρεσίες, όπως οι τηλεφωνικές γραμμές στήριξης των παιδιών σε πολλά κράτη μέλη που καταγράφουν αυξανόμενο αριθμό περιπτώσεων (8). 18 εκατομμύρια παιδιά, ή το 22,2 % του παιδικού πληθυσμού στην ΕΕ, αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat του 2019, αριθμός που αναμένεται να αυξηθεί λόγω των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας (9). Ένα στα τέσσερα παιδιά στην ΕΕ μεγαλώνει σε οικογένειες που βρίσκονται σε επισφαλείς καταστάσεις και χρειάζονται στήριξη για να σπάσουν τον διαγενεακό κύκλο της φτώχειας.

3.3. Τα παιδιά μίλησαν για τα δικαιώματα και το μέλλον που θέλουν στην έρευνα με τίτλο «Η Ευρώπη μας. Τα δικαιώματά μας. Το μέλλον μας» (10). Η έρευνα αυτή συνέβαλε στη διαμόρφωση τόσο της στρατηγικής της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού όσο και της εγγύησης για τα παιδιά. Συνολικά, συλλέχθηκαν οι απόψεις περισσότερων από 10 000 παιδιών από πέντε οργανώσεις για τα δικαιώματα του παιδιού. Από τα πορίσματα κατέστη σαφές ότι οι απόψεις των παιδιών πρέπει να συμβάλλουν στη διαμόρφωση των οικονομικών, κοινωνικών, νομικών και πολιτικών πλαισίων και προτεραιοτήτων της ΕΕ.

3.4. Η στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού υιοθετεί μια ολιστική προσέγγιση, και γενικότερος στόχος της είναι να δημιουργήσει μια καλύτερη ζωή για τα παιδιά εντός της ΕΕ και σε όλο τον κόσμο σε έξι σημαντικούς τομείς: i) συμμετοχή των παιδιών στον πολιτικό και δημοκρατικό βίο της ΕΕ· ii) κοινωνικοοικονομική ένταξη, εκπαίδευση και υγεία· iii) πρόληψη και προστασία από κάθε μορφή βίας και διακρίσεων· iv) φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη· v) τα παιδιά στην ψηφιακή εποχή· και vi) η παγκόσμια διάσταση των δικαιωμάτων του παιδιού. Η πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά εστιάζει στην κοινωνικοοικονομική ένταξη και την πρόσβαση παιδιών που έχουν ανάγκη σε ένα σύνολο βασικών υπηρεσιών: προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, εκπαίδευση και σχολικές δραστηριότητες, πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη, πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή και κατάλληλη στέγαση. Συμβάλλει στη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, δίνοντας έμφαση στα παιδιά που ζουν στην ΕΕ.

3.5. Η στρατηγική ζητεί τη βελτίωση της συστημικής και χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχής των παιδιών σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτό θα επιτευχθεί με τη νέα πλατφόρμα της ΕΕ για τη συμμετοχή των παιδιών, η οποία θα συσταθεί σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις οργανώσεις για τα δικαιώματα του παιδιού, με σκοπό τη μεγαλύτερη συμμετοχή των παιδιών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

3.6. Η στρατηγική ζητεί επίσης τα παιδιά να μεγαλώνουν χωρίς βία και εκμετάλλευση. Τα παιδιά μπορεί να είναι θύματα, μάρτυρες ή δράστες πράξεων βίας. Σύμφωνα με εκθέσεις της ΔΟΕ, πολλά παιδιά πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης στην αγορά εργασίας και χρησιμοποιούνται για καταναγκαστική εργασία, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και της πορνείας. Η στρατηγική ζητεί επίσης μια φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη, και τονίζει ότι οι δικαστικές διαδικασίες πρέπει να

(7) Ψήφισμα του ΕΚ (2021) σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού ενόψει της Στρατηγικής της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού.

(8) Άρθρο της ΠΟΥ Ευρώπης με θέμα «The rise and rise of interpersonal violence — an unintended impact of the COVID-19 response on families» (Η συνεχής αύξηση της διαπροσωπικής βίας — ένας απρόσμενος αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στις οικογένειες), 2020.

(9) Έκθεση της Unicef με θέμα «Supporting Families and Children Beyond COVID-19 — Social protection in high-income countries» (Στήριξη οικογενειών και παιδιών πέραν της νόσου COVID-19 — Κοινωνική προστασία σε χώρες υψηλού εισοδήματος), 2021.

(10) Έρευνα της Unicef με θέμα «Children speak up about the rights and the future they want» (Τα παιδιά μιλούν για τα δικαιώματα και το μέλλον που θέλουν), 2021.

προσαρμόζονται στην ηλικία και στις ανάγκες τους και να λαμβάνουν πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού. Πρέπει να διασφαλιστεί η δυνατότητα πρόσβασης των παιδιών στη δικαιοσύνη, ώστε να επιτευχθεί η πλήρης αναγνώριση και η πραγμάτωση των δικαιωμάτων των παιδιών ενώ, παράλληλα, να διατηρηθεί η αποτελεσματικότητα των δικαστικών διαδικασιών, μεταξύ άλλων μέσω εξειδικευμένης κατάρτισης των δικαστικών λειτουργιών.

3.7. Το οικογενειακό περιβάλλον συμβάλλει καθοριστικά στην ευημερία των παιδιών. Στη στρατηγική της για την **Ισότητα των φύλων 2020-2025**, η Επιτροπή τονίζει ότι η ίση κατανομή των ευθυνών φροντίδας των παιδιών μεταξύ των γονέων διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην κοινωνική ένταξη των παιδιών. Η πανδημία COVID-19 είχε δυσανάλογες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις στις γυναίκες, και οι γονείς πρέπει να εργαστούν περισσότερο από ποτέ ως ομάδα για το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού. Η εφαρμογή τόσο της εγγύησης για τα παιδιά όσο και της στρατηγικής για τα δικαιώματα του παιδιού πρέπει να συνδεθεί με βασικές πρωτοβουλίες του ΕΠΚΔ, όπως η μεταφορά της οδηγίας της ΕΕ για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής.

3.8. Στην ΕΕ υπάρχει ευρύ φάσμα μοντέλων οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών «ουράνιο τόξο» με ένα ή περισσότερα μέλη ΛΟΑΤΚΙ. Σύμφωνα με τη **στρατηγική της Επιτροπής για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025**, τα μέλη οικογενειών «ουράνιο τόξο» πρέπει να προστατεύονται, ιδίως σε διακρατικές καταστάσεις στις οποίες, λόγω διαφορών στο οικογενειακό δίκαιο μεταξύ κρατών μελών, οι οικογενειακοί δεσμοί ενδέχεται να πάψουν να αναγνωρίζονται όταν διασχίζουν τα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ. Σύμφωνα με τη **στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030**, τα παιδιά με αναπηρία πρέπει να έχουν ισότιμο δικαίωμα στην ένταξη στην κοινότητα με τις ίδιες επιλογές του υπόλοιπου πληθυσμού. Όπως προβλέπεται στο **στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά 2020-2030**, πρέπει να επιδιωχθεί η κοινωνική ανέλιξη των παιδιών Ρομά. Η πρόληψη των διακρίσεων λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, ταυτότητας/έκφρασης φύλου και χαρακτηριστικών φύλου, αναπηρίας ή εθνοτικής καταγωγής, πρέπει να προωθείται από νεαρή ηλικία.

3.9. Η πρόταση σχετικά με την **εγγύηση** για τα παιδιά παρέχει καθοδήγηση και πόρους ώστε να μπορέσουν τα κράτη μέλη να στηρίξουν τα παιδιά που έχουν ανάγκη, δεδομένης της **στενής συσχέτισης μεταξύ του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και της έλλειψης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες**. Στα εύάλωτα παιδιά συγκαταλέγονται: i) τα άστεγα παιδιά ή τα παιδιά που αντιμετωπίζουν σοβαρή στέρηση στέγης· ii) τα παιδιά με αναπηρία· iii) τα παιδιά που προέρχονται από οικογένεια μεταναστών· iv) τα παιδιά που έχουν μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο (ιδίως οι Ρομά)· v) τα παιδιά που βρίσκονται σε δομές εναλλακτικής (ιδίως ιδρυματικής) φροντίδας· και vi) τα παιδιά σε επισφαλείς οικογενειακές καταστάσεις.

3.10. Η **εγγύηση** είναι ένα στρατηγικό πλαίσιο για την καθοδήγηση των δράσεων των 27 κρατών μελών μέσω της θέσπισης **εθνικών σχεδίων δράσης που επικεντρώνονται στην εφαρμογή της εγγύησης και στοχεύουν σε νοικοκυριά με παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού**. Η σύσταση πρέπει να εγκριθεί από το Συμβούλιο της ΕΕ, και στη συνέχεια όλα τα κράτη μέλη θα έχουν στη διάθεσή τους έξι μήνες για να καταρτίσουν εθνικά σχέδια δράσης για την εγγύηση για τα παιδιά. Στην πρόταση σχετικά με την εγγύηση επισημαίνεται ότι, μολονότι η διασφάλιση της πρόσβασης στις υπηρεσίες αποτελεί σημαντικό μέρος της αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών, **θα πρέπει να ενταχθεί σε μια ευρύτερη προσέγγιση και εντός ενός ευνοϊκού πλαισίου κοινωνικής και οικογενειακής πολιτικής**.

3.11. Στη **στρατηγική διατυπώνονται συστάσεις για ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο**, στο πλαίσιο διαφορετικών πολιτικών και προγραμμάτων χρηματοδότησης που επηρεάζουν την υγεία και την ευημερία των παιδιών, όπως κονδύλια της ΕΕ, μετανάστευση, υγειονομική περιθαλψη, στέγαση, εκπαίδευση, οικονομία, περιβάλλον και ψηφιακός μετασχηματισμός.

3.12. Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την πρόοδο της στρατηγικής σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο κατά το ετήσιο φόρουμ της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού. Η στρατηγική θα υποβληθεί σε αξιολόγηση στο τέλος του 2024, με τη συμμετοχή παιδιών. Η Επιτροπή θα **παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνεται σε σχέση με την εγγύηση μέσω διαφόρων εργαλείων, συμπεριλαμβανομένου** του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

3.13. Τα εθνικά σχέδια δράσης θα πρέπει να περιλαμβάνουν **διαφανή δεδομένα σχετικά με τη χρήση ευρωπαϊκών και εθνικών κονδυλίων**, καθώς και ένα χρονοδιάγραμμα δραστηριοτήτων. Τα κράτη μέλη μπορούν να αντλήσουν χρηματοδότηση από τα ταμεία της ΕΕ για να στηρίξουν τις δράσεις τους, ιδίως από το ΕΚΤ+ και το Next Generation EU. Το ΕΚΤ+ περιλαμβάνει έναν σχετικό ειδικό στόχο και προβλέπει πόρους για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Σύμφωνα με τον νέο κανονισμό, **τα κράτη μέλη της ΕΕ με μέσο όρο παιδικής φτώχειας υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ για την περίοδο 2017-2019 (23,4%) θα πρέπει να διαθέσουν τουλάχιστον το 5% των χρηματοδοτικών πόρων τους από το ΕΚΤ+ για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας**.

4. Ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού

4.1. Η στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού είναι ένα απολύτως αναγκαίο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και την ενδυνάμωση αυτών. Ενώ οι ενήλικες ψηφίζουν και έχουν πρόσβαση σε ένδικα μέσα και διαδικασίες υποβολής επίσημων καταγγελιών σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων τους, τα παιδιά συχνά εξαιρούνται από αυτούς τους μηχανισμούς. Κατά συνέπεια, τα παιδιά δεν έχουν λόγο στη διαδικασία χάραξης πολιτικής, και τα συμφέροντά τους θα παραμείνουν αφανή για τις κυβερνήσεις αν δεν καταβληθεί συνειδητή και συστηματική προσπάθεια για την προστασία και την προώθησή τους.

4.2. Για να είναι περισσότερο αποτελεσματική, η ουσιαστική συμμετοχή των παιδιών απαιτεί εκτεταμένες αλλαγές στις πολιτικές και θεσμικές δομές, καθώς και στις στάσεις, τις αξίες και τις πολιτιστικές πρακτικές, ώστε τα παιδιά να αναγνωρίζονται ως πολίτες και ενδιαφερόμενα μέρη. Προκειμένου να υποστηριχθεί η συμμετοχή των παιδιών και να ακουστούν οι φωνές και οι αξιώσεις τους, απαιτείται ανάπτυξη ικανοτήτων τόσο για τα παιδιά όσο και για τους ενήλικες, μεταξύ άλλων μέσω άτυπων δραστηριοτήτων που παρέχονται από φορείς της κοινωνίας των πολιτών εντός και εκτός του σχολείου. **Η διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης αποτελεί εξαιρετική ευκαιρία για να μετουσιωθεί η συμμετοχή των παιδιών σε πράξη, και η ΕΟΚΕ θα διερευνήσει μεταξύ άλλων τρόπους για να ενσωματώσει σταδιακά τη μεγαλύτερη συμμετοχή των παιδιών.**

4.3. Το παιδί είναι ένα άτομο και μέλος μιας οικογένειας και μιας κοινότητας, με δικαιώματα και ευθύνες κατάλληλα για την ηλικία και το στάδιο ανάπτυξής του, ενώ έχει επιπλέον το δικαίωμα στην ποιότητα ζωής. Οι γονείς και οι φροντιστές διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο ως προς τη νοητική, σωματική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Μια ζεστή και υποστηρικτική σχέση μεταξύ γονέων και παιδιού ή μεταξύ παππούδων και παιδιού αποτελεί βασικό στοιχείο της ευημερίας και της ανθεκτικότητας ενός παιδιού. Οι αδελφικές σχέσεις επίσης συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη των παιδιών. Αυτή η σχέση καθίσταται ακόμα πιο σημαντική για τα παιδιά σε δομές εναλλακτικής φροντίδας, και για τον λόγο αυτό τα αδέρφια θα πρέπει να μπορούν να παραμένουν μαζί, εκτός αν αυτό δεν είναι για το καλό τους. Οι πολιτικές πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην επένδυση στα παιδιά και στις οικογένειές τους και να διασφαλίζουν ότι παρέχεται στις οικογένειες κατάλληλη και υψηλής ποιότητας στήριξη μέσω μιας συστημικής προσέγγισης πολλαπλών γενεών για την ανατροφή παιδιών με τη χρήση θετικών γονεϊκών δεξιοτήτων.

4.4. Η πρωτοβουλία της στρατηγικής για την ανάπτυξη και την ενίσχυση ολοκληρωμένων συστημάτων προστασίας των παιδιών θα πρέπει να συμπληρωθεί με μέτρα για την πρόληψη όλων των μορφών βίας κατά των παιδιών. Η βία που υφίσταται ένα παιδί ή της οποίας είναι μάρτυρας κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας μπορεί να έχει μακροχρόνιες επιπτώσεις στη σωματική, συναισθηματική και ψυχολογική ανάπτυξή του. Απαιτείται ένα σχέδιο στο οποίο θα συμμετέχουν όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, από το επίπεδο της ΕΕ μέχρι το τοπικό επίπεδο, με σκοπό **την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των παιδιών**, και το οποίο πρέπει να καταπολεμά την έκθεση σε όλες τις μορφές βίας, κακοποίησης και παραμέλησης, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής και ψυχολογικής βίας, της σεξουαλικής βίας, της διαδικτυακής βίας, της ενδοοικογενειακής βίας, της θεσμικής βίας και της σχολικής βίας. Οι διασταυρούμενες μορφές ευπάθειας, όπως οι αυξανόμενοι κίνδυνοι που διατρέχουν τα κορίτσια, τα παιδιά (και ιδίως τα κορίτσια) με αναπηρίες, τα παιδιά που ζουν σε ευάλωτες καταστάσεις και νοικοκυριά που έχουν την τάση να ασκούν βία, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Στην περίπτωση ανηλικών δραστών βίας, εκτός από τις φιλικές προς τα παιδιά δικαστικές διαδικασίες, απαιτείται επίσης ένα φιλικό προς τα παιδιά θεσμικό υπόβαθρο για τη διευκόλυνση της πλήρους κοινωνικής επανένταξής τους. Οι γραμμές βοήθειας έκτακτης ανάγκης και άλλες παρόμοιες υπηρεσίες που παρέχονται από ΜΚΟ για τη στήριξη παιδιών και οικογενειών θα πρέπει να λαμβάνουν διαρθρωτική χρηματοδότηση ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα και η αποτελεσματικότητά.

4.5. Τα δικαιώματα των παιδιών πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη σε βασικούς τομείς επιρροής που έχουν αντίκτυπο στην ευημερία των παιδιών και των οικογενειών τους. Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων θα πρέπει να **ενσωματώνουν συστηματικά τα δικαιώματα των παιδιών** με σκοπό την αξιολόγηση των επιπτώσεων κάποιας πρωτοβουλίας που μπορεί να επηρεάσει τα παιδιά και τα δικαιώματά τους. Στο πλαίσιο αυτό, όταν στις σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες εμπλέκονται τα δικαιώματα του παιδιού, είναι σημαντικό να αναλαμβάνεται ταχεία και αποτελεσματική δράση όποτε είναι αναγκαίο. Αυτή είναι η βασική προσέγγιση της στρατηγικής και η οποία πρέπει να είναι στο επίκεντρο της διαδικασίας εφαρμογής και αξιολόγησης. Επιπλέον, κατά την εφαρμογή της στρατηγικής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίζονται από ένα σύνολο βέλτιστων πρακτικών που υφίστανται ήδη σε άλλες χώρες και έχουν αποφέρει καλά αποτελέσματα.

4.6. Τα παιδιά φέρουν τη μικρότερη ευθύνη για την κλιματική αλλαγή, ωστόσο επιφορτίζονται το μεγαλύτερο βάρος των επιπτώσεών της. Η στρατηγική αναφέρεται στον αντίκτυπο της περιβαλλοντικής και κλιματικής κρίσης στα παιδιά, όμως θα πρέπει να προχωρήσει περαιτέρω, **και να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές και η νομοθεσία για το περιβάλλον έχουν ως αφετηρία τη σωματική και την ψυχική υγεία των παιδιών ώστε να μειωθεί η έκθεσή τους σε περιβαλλοντικούς κινδύνους**. Τα παιδιά είναι περισσότερο ευαίσθητα και ευάλωτα σε περιβαλλοντικούς κινδύνους σε σχέση με τους ενήλικες.

4.7. Η επόμενη γενιά είναι πιθανό να δει την πλήρη συγχώνευση της εντός και της εκτός διαδικτύου ζωής της. Η προσέγγιση της στρατηγικής είναι η εξής: **ενσωμάτωση των δικαιωμάτων των παιδιών στον ψηφιακό κόσμο ώστε να αποδειχθούν ανθεκτικά στο χρόνο**. Σήμερα, όλο και περισσότερα παιδιά χρησιμοποιούν ψηφιακές συσκευές σε ολοένα και πιο νεαρή ηλικία. Χρειαζόμαστε

προσβάσιμα ψηφιακά περιβάλλοντα που απευθύνονται εξ ορισμού σε όλα τα παιδιά, με ένα ισχυρό ρυθμιστικό πλαίσιο για ασφαλέστερο διαδικτυο που θα υποστηρίζεται από την ψηφιακή εκπαίδευση σε θέματα αγωγής του πολίτη. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα πρόσβασης στη διαδικτυακή ενημέρωση από διάφορες πηγές, και δεν πρέπει να υπόκεινται σε αλγορίθμους αυτόνομης μάθησης ή σε επιχειρηματικά μοντέλα που βασίζονται σε διαφήμιση και έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή χαμηλής ποιότητας πληροφοριών.

4.8. Τα παιδιά, από μικρή ηλικία, μπορούν να πέσουν θύματα εκφοβισμού στον κυβερνοχώρο, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει σοβαρά ή ακόμη και θανατηφόρα προβλήματα ψυχικής υγείας. Τα παιδιά πέφτουν επίσης θύματα διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης, όπως συνέβη περισσότερο από ποτέ στη διάρκεια της περιόδου περιοριστικών μέτρων, κατά την οποία αυξήθηκε σημαντικά η ποσότητα του υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που κοινοποιήθηκε στο διαδικτυο ⁽¹⁾. **Η πρόληψη και η καταπολέμηση κάθε μορφής διαδικτυακής βίας είναι πρωταρχικής σημασίας για την ασφάλεια των παιδιών στο διαδικτυο.**

4.9. Τα δικαιώματα των παιδιών, και ιδίως των μικρότερων παιδιών, θα πρέπει να γίνονται σεβαστά από όλα τα μέσα ενημέρωσης και τους διαφημιστές, και τα παιδιά θα πρέπει να **προστατεύονται ως καταναλωτές**. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για την οικονομικά προσιτή υγιεινή διατροφή που προέρχεται από περιβαλλοντικά βιώσιμες πηγές. Η στρατηγική συνιστά την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών και ενός προαιρετικού κώδικα δεοντολογίας για τη μείωση της προώθησης σε παιδιά προϊόντων με υψηλή περιεκτικότητα σε ζάχαρη, λιπαρά και αλάτι. Απαιτείται συνεκτική χάραξη πολιτικής, αυστηρότεροι νομοθετικοί έλεγχοι σε σχέση με τις πληροφορίες προϊόντων και ενημέρωση για την ασφάλεια και την προώθηση των τροφίμων προκειμένου να περιοριστεί η διαφήμιση ανθυγιεινών τροφίμων και ποτών.

5. Ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά

5.1. **Η φτώχεια, η στέρηση, οι διακρίσεις και ο αποκλεισμός των παιδιών είναι ορισμένα από τα πλέον σοβαρά εμπόδια ως προς την επιβολή των δικαιωμάτων τους**. η ΕΟΚΕ επικροτεί, ως εκ τούτου, την εστίαση της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά στους εν λόγω τομείς, σε συνάρτηση με τον στόχο του 2030 για την καταπολέμηση της φτώχειας στο πλαίσιο του ΕΠΚΔ για την έξοδο τουλάχιστον 5 εκατομμυρίων παιδιών από τη φτώχεια έως το 2030. Πρόκειται για ένα σημαντικό βήμα προόδου, ωστόσο η ΕΟΚΕ παροτρύνει κάθε κράτος μέλος να συμπεριλάβει ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους στα σχέδια δράσης του για την εγγύηση για τα παιδιά, και να υπερβεί τον στόχο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19. Αυτά τα σχέδια δράσης θα πρέπει να συνδέονται με υφιστάμενα νομικά έγγραφα και έγγραφα πολιτικής που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο της παρακολούθησης της UNCRC.

5.2. Η μελέτη σκοπιμότητας για την εγγύηση για τα παιδιά διερεύνησε τα πλεονεκτήματα μιας **διττής προσέγγισης** στο πλαίσιο της οποίας όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες ⁽²⁾. Όταν είναι αναγκαίο, τα παιδιά που αντιμετωπίζουν τα σημαντικότερα εμπόδια πρόσβασης θα πρέπει να λαμβάνουν πρόσθετη και στοχευμένη στήριξη ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβασή τους μέσω αυτόματων μηχανισμών που αποτρέπουν οποιαδήποτε μορφή στίγματος. Αυτό θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς υπηρεσιών που αναφέρονται στην εγγύηση για τα παιδιά μέσω ολοκληρωμένης και διατομεακής προσέγγισης, ώστε να εξασφαλίζεται ότι κάθε παιδί έχει τις ίδιες ευκαιρίες και το ίδιο ξεκίνημα στη ζωή, ανεξαρτήτως του οικογενειακού του περιβάλλοντος ή υπόβαθρου, ή τυχόν ατομικών αναγκών, συμβαδίζοντας πλήρως με τη μετάβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια και την κοινότητα.

5.3. **Το 2020, στην κοινή δήλωσή τους σχετικά με τη φροντίδα των παιδιών στην ΕΕ, οι κοινωνικοί εταίροι τόνισαν ότι κάθε παιδί δικαιούται να έχει πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ) ώστε να έχει καλό ξεκίνημα στη ζωή του, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της Βαρκελώνης και την επικείμενη αναθεώρηση αυτών**. Εντούτοις, δεν τίθεται θέμα υποχρέωσης: οι γονείς θα πρέπει να είναι ελεύθεροι να εκφράζουν τη θέση τους για κάτι που θεωρούν ότι είναι προς το συμφέρον του παιδιού πριν από την ηλικία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Ωστόσο, θα πρέπει να διασφαλίζεται η συνέχεια μεταξύ της φροντίδας που παρέχεται από τις οικογένειες κατά τους πρώτους μήνες/τα πρώτα έτη της ζωής ενός παιδιού και της επαγγελματικής ΠΕΦ με βάση τις ατομικές ανάγκες, καθώς τα παιδιά εισέρχονται στο εκπαιδευτικό σύστημα και οι γονείς επιστρέφουν στην αγορά εργασίας ή σε προγράμματα κατάρτισης.

5.4. Όσον αφορά τα παιδιά που ανήκουν σε ομάδες μεγαλύτερης ηλικίας (συγκεκριμένα 15-18 ετών), πρέπει να διασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ της εγγύησης για τα παιδιά και της εγγύησης για τη νεολαία, με την αναγνώριση πιθανών αλληλεπικαλύψεων, τη διασφάλιση σαφούς κατανομής των προϋπολογισμών, και την ανάπτυξη προσαρμοσμένων στην ηλικία και ιδιαίτερων μέτρων στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων δράσης με σκοπό την υποστήριξη των παιδιών και των γονέων τους ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή μετάβαση μεταξύ εκπαίδευσης και απασχόλησης. Σε αυτό περιλαμβάνεται η **χωρίς στερεότυπα ενημέρωση των παιδιών σε σχέση με τον κόσμο της εργασίας** ώστε να προετοιμάζονται για την εργασιακή πραγματικότητα, η ενθάρρυνση της συμμετοχής των παιδιών στον τομέα των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM), ιδίως όσον αφορά τα κορίτσια, και η παρότρυνση των αγοριών να ακολουθούν επαγγέλματα στον τομέα της υγείας και της εκπαίδευσης.

⁽¹⁾ EE C 10 της 11.1. 2021, σ. 63.

⁽²⁾ Feasibility study for a child guarantee (Μελέτη σκοπιμότητας για μια εγγύηση για τα παιδιά, τελική έκθεση).

5.5. Η ανισότητα κατά την **πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη** είναι ηθικά και κοινωνικά άδικη. Επίσης, αντιβαίνει στο θεμελιώδες δικαίωμα των ασθενών να απολαμβάνουν το υψηλότερο δυνατό επίπεδο υγείας, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας. Δεν έχει μόνο ανθρώπινο κόστος αλλά επιπλέον στοιχίζει ακριβά από την άποψη της οικονομικής βιωσιμότητας των δημόσιων δαπανών. Εκτός από τους κινδύνους για την υγεία, **έχει παρατηρηθεί ότι μία από τις συνέπειες της πανδημίας COVID-19 είναι η μείωση της συναισθηματικής και ψυχικής ευημερίας των παιδιών**, καθώς πολλά παιδιά υποφέρουν από άγχος λόγω της έλλειψης πληροφόρησης και της αβεβαιότητας σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση ή νιώθουν μοναξιά και έχουν αυτοκτονικούς ιδεασμούς. Η παροχή ταχείας και υψηλής ποιότητας ιατρικής βοήθειας και υποστήριξης της ψυχικής υγείας είναι ουσιαστικής σημασίας σε αυτές τις περιπτώσεις.

5.6. Κατά μέσο όρο, το 5,4 % των παιδιών σχολικής ηλικίας (6-16 ετών) στην Ευρώπη ζουν σε νοικοκυριά που δεν έχουν τα μέσα να αποκτήσουν υπολογιστή ή σύνδεση στο διαδίκτυο. Η καταπολέμηση της παιδικής και οικογενειακής φτώχειας στο πλαίσιο της εγγύησης για τα παιδιά συνεπάγεται επίσης **καταπολέμηση της ψηφιακής στέρησης**. Ο δείκτης ⁽¹³⁾ σοβαρής υλικής στέρησης της έρευνας EU-SILC θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον μία μεταβλητή ψηφιακής στέρησης. Ένας στους τέσσερις Ευρωπαίους δεν είναι σε θέση να φωτίζει, να θερμαίνει ή να ψύχει επαρκώς το σπίτι του —γεγονός που προκαλεί 100 000 θανάτους ετησίως. Σύμφωνα με την έκθεση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κοινωνικής Πολιτικής (European Social Policy Network) που δημοσιεύθηκε το φθινόπωρο του 2020, η ενεργειακή φτώχεια πλήττει όχι μόνο τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, αλλά και ένα μεγάλο ποσοστό νοικοκυριών μεσαίου εισοδήματος σε σημαντικό αριθμό κρατών μελών. Η ποιότητα ζωής και οι επιλογές ζωής των παιδιών, καθώς και οι συνθήκες υγείας τους, επηρεάζονται από την πρόσβασή τους στην ενέργεια. Τόσο για την κοινωνική όσο και την περιβαλλοντική δικαιοσύνη, η ενεργειακή φτώχεια των παιδιών θα πρέπει να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της εγγύησης για τα παιδιά που συνδέεται με τις δράσεις στο πλαίσιο της αρχής 20 του ΕΠΚΔ.

5.7. Έπειτα από την ταχεία έγκριση της σύστασης του Συμβουλίου, τα εθνικά σχέδια δράσης για την εγγύηση για τα παιδιά θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την **προσέγγιση της σύστασης 2013/112/ΕΕ της Επιτροπής ⁽¹⁴⁾ σχετικά με την επένδυση στα παιδιά που βασίζεται σε τρεις πυλώνες** (πρόσβαση σε επαρκείς πόρους, πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες, και δικαίωμα συμμετοχής των παιδιών), και θα πρέπει να αναπτυχθούν σε διαβούλευση με παιδιά και τις οικογένειές τους καθώς και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ενισχύοντας τον εθνικό, περιφερειακό και τοπικό διάλογο των πολιτών. Οι οργανώσεις που παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης, τόσο δημόσιες όσο και μη κερδοσκοπικές, θα πρέπει να συγκαταλέγονται στους ενδιαφερόμενους φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία της εγγύησης για τα παιδιά, όπως και οι κοινωνικοί εταίροι που συνδέονται με τους τομείς υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζονται αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και πρόσβαση σε υπηρεσίες υψηλής ποιότητας για τα παιδιά.

5.8. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση για τον ορισμό **εθνικών συντονιστών της εγγύησης για τα παιδιά οι οποίοι θα διαθέτουν επαρκείς πόρους και κατάλληλες εντολές ώστε να συντονίζουν και να παρακολουθούν την εφαρμογή της σύστασης**. Ένα αποτελεσματικό σύστημα για τη θέσπιση **διακυβερνητικών συντονιστικών ρυθμίσεων** (σε εθνικό και υποεθνικό επίπεδο) θα είναι απαραίτητο για την ανάπτυξη, τη διασφάλιση και την παρακολούθηση της ευημερίας των παιδιών και τη μείωση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις σε εθνικό επίπεδο μετουσιώνονται σε ολοκληρωμένες προσεγγίσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και ότι διασφαλίζονται συνέργειες μεταξύ τους μέσω αποτελεσματικών ρυθμίσεων. Όλοι οι συναφείς δείκτες θα πρέπει να διαχωρίζονται σε τοπικό επίπεδο, όπου είναι δυνατό, ώστε να διαμορφωθεί σαφέστερη εικόνα όσον αφορά τις εδαφικές διαφορές και να εξασφαλιστεί ο καλύτερος σχεδιασμός και παρακολούθηση της εφαρμογής της σύστασης.

5.9. Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε τις προϋπάρχουσες προκλήσεις και τις άμεσες ανάγκες πολλών οικογενειών που ζουν σε επισφαλείς συνθήκες και είναι πιθανό να πληγούν περισσότερο από τις μακροχρόνιες επιπτώσεις της πανδημίας στην οικονομία, την εκπαίδευση, την υγεία και την ευημερία. Τα κενά των συστημάτων και η έλλειψη συντονισμού μεταξύ τους έχουν ενισχυθεί. Οι επιδεινούμενες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες αύξησαν τον κίνδυνο της παραμέλησης ανηλίκων. Η διακοπή λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων προκάλεσε σοβαρές δυσκολίες σε πολλούς γονείς και φροντιστές. Οι συχνές απουσίες αύξησαν τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου όσον αφορά παιδιά που προέρχονται από περιθωριοποιημένες ομάδες και δημιουργήσε σημαντικό πρόβλημα στα παιδιά με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των μαθησιακών δυσκολιών. Είναι απαραίτητο **το σχολικό περιβάλλον να παρέχει σε κάθε παιδί τις ίδιες ευκαιρίες και στοχευμένη στήριξη όπου απαιτείται**.

5.10. Οι υπηρεσίες οικογενειακής στήριξης μπορούν να διαδραματίσουν κείμενο ρόλο και να βοηθήσουν τις οικογένειες να αντιμετωπίσουν αυτή την κατάσταση ⁽¹⁵⁾. Η στήριξη των οικογενειών κατά την εκπλήρωση του θεμελιώδους ρόλου τους περιλαμβάνει την κάλυψη των κενών στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την κοινωνική ένταξη, τις γονεϊκές δεξιότητες, την ψυχική ευεξία, την πρόσβαση σε υπηρεσίες, την απασχόληση και το εισόδημα, με το βλέμμα στραμμένο ταυτόχρονα πέρα από την κοινωνική πολιτική. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την έκκλησή της να συναφθεί μια «ευρωπαϊκή συμφωνία για την παροχή φροντίδας», η οποία **θα εξασφαλίζει την παροχή υπηρεσιών υψηλότερης ποιότητας για όλους καθ' όλη τη διάρκεια του βίου** ⁽¹⁶⁾. Η υγεία και η ευημερία των παιδιών εξαρτάται από μια οικογενειακή πολιτική του 21ου αιώνα, στο πλαίσιο της οποίας τα παιδιά αντιμετωπίζονται ισότιμα ανεξάρτητα από το οικογενειακό τους πλαίσιο.

⁽¹³⁾ Ο δείκτης αυτός αντικαθίσταται από δείκτη σοβαρής υλικής και κοινωνικής στέρησης (SMSD).

⁽¹⁴⁾ 2013/112/ΕΕ: Σύσταση της Επιτροπής, της 20ής Φεβρουαρίου 2013, Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας (ΕΕ L 59 της 2.3.2013, σ. 5).

⁽¹⁵⁾ Έγγραφο του ΟΟΣΑ με τίτλο «Looking beyond COVID-19: Strengthening family support services across the OECD» (Κοιτάζοντας πέρα από την νόσο COVID-19: Ενίσχυση των υπηρεσιών οικογενειακής στήριξης στις χώρες του ΟΟΣΑ).

⁽¹⁶⁾ ΕΕ C 220 της 9.6.2021, σ. 13.

5.11. Ο κοινωνικός διάλογος συμβάλλει στην ανάπτυξη πρακτικών εργαλείων ώστε οι υπηρεσίες παιδικής φροντίδας να καταστούν περισσότερο προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία κοινών ταμείων μέσω συλλογικών συμβάσεων για τη στήριξη έργων παιδικής φροντίδας που θα λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες των εργαζόμενων γονέων σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η φροντίδα των παιδιών με ασθένειες ή αναπηρίες και η φροντίδα πέραν του κανονικού ωραρίου λειτουργίας. Ως εκ τούτου, είναι πολύ σημαντικό να ληφθεί υπόψη η κοινή δήλωση των κοινωνικών εταίρων, στην οποία αναφέρεται ότι οι **ελλείψεις υπηρεσιών φύλαξης παιδιών μετά το σχολικό ωράριο και κατά τη διάρκεια των διακοπών στην Ευρώπη αποτελούν μείζον εμπόδιο για αμειβόμενη εργασία πλήρους ωραρίου των γονέων με παιδιά σχολικής ηλικίας**. Η συνεργασία μεταξύ της ολοήμερης φροντίδας και της κοινωνικοπολιτιστικής σφαίρας, όπως αθλητικοί σύλλογοι, μουσικά σχολεία και πολιτιστικές πρωτοβουλίες, είναι ζωτικής σημασίας. Η σωματική άσκηση και η πολιτιστική εκπαίδευση συμβάλλουν σημαντικά στη σωματική, κοινωνική, συναισθηματική και πολιτιστική ανάπτυξη των παιδιών.

Βρυξέλλες, 7 Ιουλίου 2021.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG
